

Scenariusz lekcji

Temat lekcji: Indie kraj kontrastów.

Cele lekcji:

Uczeń:

- potrafi zastosować pojęcia: eksplozja demograficzna, zielona rewolucja, przemysł high – tech,
- określa położenie geograficzne Indii i opisuje najważniejsze cechy środowiska przyrodniczego tego kraju,
- odczytuje i analizuje dane demograficzne dotyczące ludności Indii,
- opisuje system kastowy indyjskiego społeczeństwa,
- opisuje kontrasty społeczne w Indiach,
- odczytuje i analizuje dane statystyczne dotyczące gospodarki Indii,
- charakteryzuje rolnictwo Indii,
- wyjaśnia przyczyny gwałtownego rozwoju przemysłu nowoczesnej technologii,
- opisuje kontrasty gospodarcze w Indiach.

Czas trwania lekcji: 45 min.

Wykaz pomocy dydaktycznych:

- atlasy geograficzne,
- ścienna mapa fizyczna Azji,
- podręczniki,
- karta pracy,
- materiały źródłowe,
- prezentacja multimedialna.

Metody pracy: pokaz, operatywna (praca z mapą i materiałami źródłowymi), praca grupowa.

Przebieg lekcji:

Lp.	Działanie nauczyciela	Treść instrukcji dla ucznia	Czas (min.)	Użyte materiały/pomoce
1	Podaje temat i cele lekcji. Dokonuje podziału uczniów na grupy czteroosobowe.		2	
2	Formułuje polecenie.	Wskażcie Indie na mapie i opiszcie położenie geograficzne tego kraju.	2	atlas geograficzny mapa ścienna Azji
3	Formułuje polecenie. W zależności od tempa pracy grup można przydzielić grupom do opracowania po jednej kolumnie tabeli.	Na podstawie map tematycznych w atlasie opiszcie środowisko przyrodnicze kraju uzupełniając tabelę w zad. 1. Zadanie to wykonujecie pracując w grupach.	5	atlas geograficzny karta pracy
4	Sprawdza efekty pracy grup (poszczególne element środowiska prezentują uczniowie z różnych grup).	W trakcie prezentacji wyników, sprawdzajcie własne zapisy i uzupełniajcie je o te elementy, których nie uwzględniliście.	4	
5	Prezentuje slajd 1 i odczytuje opis dzielnicy nędzy (artykuł „Och, Kalkuta!” lub fragment książki „Podróże z Herodotem”).	Przyjrzyjcie się zdjęciu wysłuchajcie fragmentu relacji z pobytu w Indiach. Jakie nasuwają się wam refleksje?	2	prezentacja tekst źródłowy
6	Prezentuje slajd 2 (dwa wykresy słupkowe) – Największe powierzchnioowo kraje świata (10) Najludniejsze kraje świata (10)	Określcie pozycję Indii w świecie i na kontynencie azjatyckim biorąc pod uwagę powierzchnię i liczbę ludności.	2	prezentacja

7	Prezentuje slajd 3 – Zmiana liczby ludności Indii i Chin w XX wieku.	Omówcie na podstawie wykresu rozwój ludności Indii oraz ocenicie tempo przyrostu ludności w tym kraju.	2	prezentacja
8	Wyjaśnia termin eksplozja demograficzna. (Jeśli zjawisko to nie było omawiane wcześniej można odczytać wyjaśnienie terminu ze słownika geograficznego).	Przypomnijcie nazwę zjawiska demograficznego widocznego na wykresie. Uporządkujcie problemy będące wynikiem stale rosnącej liczby ludności tak, żeby tworzyły ciąg przyczynowo-skutkowy zad. 2	3	słownik geograficzny karta pracy
9	Prezentuje slajd 4 – Wybrane wskaźniki demograficzne Indii, Chin i Japonii.	Porównajcie wskaźniki demograficzne trzech krajów azjatyckich i wskażcie inne problemy ludności Indii.	2	prezentacja
10	Poleca otwarcie atlasów z mapą religie świata lub Azji. Prezentuje slajd 5 – Kasty Indii. Tydzień wcześniej poleca uczniom przygotowanie krótkiej notatki zawierającej informacje o systemie kastowym indyjskiego społeczeństwa (maks. na 3 min. prezentacji) w oparciu o podane adresy stron internetowych. http://archiwum.wiz.pl/1996/96013300.asp (pobrano 1.12.2010) Uzupełnia informacje uczniów.	Podajcie nazwę religii dominującej w Indiach. Przedstawcie przygotowane informacje o systemie kastowym indyjskiego społeczeństwa (praca domowa).	4	atlas geograficzny prezentacja
11	Prezentuje slajd 6 – Dwa bieguny gospodarki – prymitywne rolnictwo – przemysł high - tech	Przjrzyjcie się prezentowanym zdjęciom. Jakie nasuwają się wam refleksje o gospodarce Indii?	2	prezentacja
12	Wyznacza grupy, które dokonają charakterystyki rolnictwa, a które przemysłu Indii. Rozdaje materiały źródłowe. Grupy opracowujące rolnictwo otrzymują tekst Zielona rewolucja w Pendżabie i dane dotyczące produkcji roślinnej i zwierzęcej ze Świata w liczbach (str. 88-96). Grupy opracowujące przemysł otrzymują tekst Indyjskie Bangalore – światowym centrum wysokiej techniki, słownik geograficzny, ksero mapki z ośrodkami high-tech w Indiach, jeśli nie ma takiej w atlasie i dane dotyczące przemysłu wydobywczego i przetwórczego ze Świata w liczbach (str. 69-83). Szczegółowe wskazówki dotyczące materiałów źródłowych znajdują się w uwagach do pracy grup.	Na podstawie map tematycznych w atlasie oraz otrzymanych materiałów źródłowych opiszcie cechy rolnictwa i przemysłu Indii (zad. 3 lub 4)	7	karta pracy tekst Zielona rewolucja w Pendżabie, tekst Indyjskie Bangalore – światowym centrum wysokiej techniki, słownik geograficzny, atlas geograficzny, ksero mapki z ośrodkami high-tech w Indiach, jeśli nie ma takiej w atlasie Świat w liczbach lub opracowane tabele z danymi statystycznymi. Szczegółowe wskazówki dot. materiałów źródłowych znajdują się w uwagach do pracy grup.

13	Sprawdza efekty pracy grup.	W trakcie prezentacji wyników, sprawdzajcie własne zapisy i uzupełniajcie je o te elementy, których nie uwzględniliście.	5	prezentacja karta pracy
14	Ocenia pracę uczniów na lekcji.		1	
15	Podaje i wyjaśnia pracę domową.	Wykażcie, posługując się dwoma przykładami, że Indie są krajem kontrastów społecznych i gospodarczych (zad. 5)	1	karta pracy

Wybór literatury dla nauczyciela:

D. Szczypiński, M. Wojtowicz, Planeta Nowa 2, Nowa Era, Warszawa 2010.

B. Dobosik, A. Hibszer, J. Soja, Puls Ziemi 2, Nowa Era, Warszawa 2010.

Świat w liczbach 2010, WSiP, Warszawa 2010.

Atlas geograficzny. Świat, Polska, Nowa Era.

M. Allison-Kosior, Och, Kalkuta!, (w:) Poznaj Świat 2003, nr 3, str. 34.

R. Kapuściński, Podróże z Herodotem, Wydawnictwo Znak, Kraków 2007, str. 23.

J. Kądziołka, Idyjskie Bangalore – światowym centrum wysokiej techniki, (w:) Geografia w szkole 2007, nr 3, str. 62.

I. Berne (wybór i opracowanie), Zielona rewolucja w Pendżabie, W Azji. Wypisy geograficzne, WSiP, Warszawa 1994.

J. Flis, Słownik szkolny. Terminy geograficzne, WSiP, Warszawa 1999.

Strony WWW:

<http://vagabundos.pl/2010/11/01/spowiedz-czyli-jak-przezyc-za-dolara-dziennie> (pobrano 8.11.2010)

(Spowiedź, czyli jak przeżyć za dolara dziennie)

Uwagi metodyczne dla nauczycieli dotyczące wykorzystania ICT:

Prezentacja multimedialna:

Slajd 1 – dwa zdjęcia – bogatej i biednej dzielnicy, ewentualnie zdjęcie ukazujące te dwa elementy równocześnie.

Slajd 2 – dwa wykresy słupkowe Największe powierzchniowo kraje świata (10) i Najludniejsze kraje świata (10).

Slajd 3 – wykres liniowy Zmiana liczby ludności Indii Chin w XX wieku (wykres pierwszy skanujemy z podręcznika Puls Ziemi str. 119 i nanosimy samodzielnie na ten skan linię przedstawiającą zmianę liczby ludności Chin (dane - podręcznik Puls Ziemi str. 105). Można samodzielnie skonstruować wykres odczytując dane z wykresów zamieszczonych w podręczniku lub wykonać skany dwóch wykresów).

Slajd 4 – tabela z następującymi danymi demograficznymi: analfabetyzm, przeciętna długość życia, procent ludności poniżej 19 roku życia, ludność miejska, zatrudnienie w rolnictwie .

Slajd 5 – przedstawia rysunek w kształcie piramidy z wpisanymi nazwami kast i nazwami zawodów (na podstawie ilustracji w podręczniku np. Puls Ziemi str. 122).

Slajd 6 – dwa zdjęcia pokazujące dwa bieguny gospodarki- prymitywne rolnictwo i przemysł high-tech np. halę produkcyjną Parku Technologicznego Bagmane w Bangalore (Silicon Plateau).

Uwagi do pracy w grupach

Grupy opracowujące rolnictwo otrzymują tekst *Zielona rewolucja w Pendżabie* i dane dotyczące produkcji roślinnej i zwierzęcej ze Świata w liczbach (str. 88-96), dane można skserować lub zebrać w formie tabeli. Uwzględniamy pierwszą trójkę państw.

Przykładowy wzór tabeli

Pozycja w świecie	Zbiory pszenicy	
1	Chiny			
2	Indie			
3	St. Zj. Ameryki			

Grupy opracowujące przemysł otrzymują tekst *Idyjskie Bangalore – światowym centrum wysokiej techniki*, słownik geograficzny, ksero mapki z ośrodkami high-tech w Indiach jeśli nie ma takiej w atlasie i dane dotyczące przemysłu wydobywczego i przetwórczego ze Świata w liczbach (s. 69-83), dane można skserować lub zebrać w formie tabeli. Uwzględniamy pierwszą trójkę państw.

Przykładowy wzór tabeli

Pozycja w świecie	Wydobycie węgla kamiennego	
1	Chiny			
2	St. Zj. Ameryki			
3	Indie			

Przykładowa karta pracy

1. Korzystając z atlasu geograficznego wykonaj polecenia.

Skan mapy konturowej Półwyspu Indyjskiego z granicami Indii

a) Podpisz na mapie konturowej krainy geograficzne i rzeki, których nazwy zamieszczono poniżej.

Himalaje, Ghaty Wschodnie i Ghaty Zachodnie, Dekan, Nizina Gangesu, Brahmaputra, Ganges

b) Uzupełnij tabelę.

Cechy ukształtowania powierzchni	Cechy klimatu	Charakterystyka gleb	Bogactwa mineralne

c) Uporządkujcie problemy tak, żeby tworzyły ciąg przyczynowo skutkowy.

powstawanie w miastach dzielnic nędzy, niemożność zaspokojenia potrzeb żywnościowych mieszkańców, migracje ludności ze wsi do miast

.....→.....→.....

d) Korzystając z atlasu geograficznego i materiałów źródłowych wykonajcie polecenia.

a) Porównajcie dane zestawione w tabeli i wyciągnijcie wniosek dotyczący wydajności indyjskiego rolnictwa

	Rolnictwo	Przemysł	Usługi
Zatrudnienie			
Dochody			

Wniosek:

2. Wymieńcie najważniejsze rośliny uprawne i zwierzęta hodowane w Indiach i podkreślcie te, w których produkcji Indie należą do ścisłej światowej czołówki

rośliny:

zwierzęta:

3. Wyjaśnijcie na czym polega *zielona rewolucja*:

.....
.....

4. Korzystając z atlasu geograficznego i materiałów źródłowych wykonajcie polecenia.

a) Wymieńcie najważniejsze surowce mineralne wydobywane w Indiach i podkreślcie te, w których produkcji Indie należą do ścisłej światowej czołówki:

surowce mineralne:

b) Wyjaśnijcie co oznacza termin high-tech:

.....

c) Wymieńcie nazwy trzech ośrodków high-tech znajdujących się na obszarze Indii.

—
—
—

d) Podajcie trzy czynniki decydujące o dynamicznym rozwoju ośrodków przemysłu high – tech w Indiach

—
—
—

5. Wykażcie, posługując się czterema przykładami, że Indie są krajem kontrastów społecznych i gospodarczych

Przykłady kontrastów społecznych

.....

Przykłady kontrastów gospodarczych

.....